

Krzysztof Warchałowski

"Prawo międzynarodowe publiczne", Magdalena Sykulska, Gdańsk 1996 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 40/3-4, 284-288

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jan Paweł II w Sewilli (1993 r.). Autor zauważa, że nie istnieją normy kanoniczne dotyczące kongresów eucharystycznych, przy ich organizowaniu korzysta się głównie z przepisów liturgicznych⁸.

Ostatni rozdział książki dotyczy ofiar mszalnych. Prawo obowiązujące w tej materii opiera się w dużym stopniu na prawie dawnym. Autor zauważa, że wśród czterestu kanonów regulujących ofiary mszalne całkowicie nowy jest tylko jeden (kan. 964). Pozostałe znajdowały się w Kodeksie prawa kanonicznego z 1917 roku, chociaż obecnie zostały nieznacznie zmodyfikowane.

Po ukazaniu się KPK 1983 większość publikacji zagranicznych z dziedziny prawa o sakramentach (za wyjątkiem prawa małżeńskiego) ograniczała się do krótkiego komentarza nowych przepisów. Z tym większą radością należy przyjąć książkę ks. prof. Mariana Pastuszki, która nie tylko komentuje obecne prawo wyjaśniając związane z nim wątpliwości, ale jeszcze pokazuje jaka była droga do jego powstania od najdawniejszych czasów. Przedstawiając ewolucję przepisów kanonicznych związanych z Eucharystią, autor pomaga w lepszym ich zrozumieniu i łatwiejszej interpretacji. Należałoby życzyć Księdzu Profesorowi, aby jak najszybciej ukazały się następne jego publikacje książkowe, dotyczące pozostałych sakramentów.

Ks. Zbigniew Janczewski

**Magdalena Sykulska, Prawo Międzynarodowe Publiczne, Gdańsk 1996.
(ss. 505)**

Powyższe opracowanie ukazało się nakładem Wydawnictwa Prawniczego „Lex”, w ramach serii wydawniczej *Materiały do nauki*. Nie jest to więc klasyczny podręcznik prawa międzynarodowego publicznego ale, jak zapowiada we wstępie Autorka, są to materiały pomocnicze dla studentów prawa. Mają one służyć pomocą „w przygotowaniu się do aktywnego uczestnictwa w zajęciach prawa międzynarodowego publicznego. (s. 11).

Praca składa się z pięciu części, które poprzedzone są krótkim wprowadzeniem Autorki. (s.11-12).

Pierwsza część zatytułowana *Plan zajęć* (s. 15-36) stanowi propozycję wyodrębnienia i pogrupowania najważniejszych bloków tematycznych prawa międzynarodowego publicznego, które powinny wejść w zakres ćwiczeń studentów w ramach powyższego przedmiotu.

Autorka, jak sama podkreśla we wprowadzeniu, dokonała wyboru zagadnień trudniejszych, wymagających pogłębionej i bardziej wnikliwej analizy na zajęciach pomijając te, które wymagają jedynie sięgnięcia do podręczników lub są najczęściej omawiane w ramach wykładów.

⁸ Np. z przepisów *Rytuału Rzymskiego*.

Każdy z wyodrębnionych bloków zagadnień zawiera propozycję konkretnych tematów oraz liczbę zajęć przeznaczonych na opracowanie poszczególnych przedmiotowych kwestii wg następującego układu:

Bloki zagadnień	Tematy	liczba godzin ćwiczeniowych
I.1. Zagadnienia ogólne	1. Podstawowe zagadnienia prawa międzynarodowego	2
I.2. Źródła prawa Międzynarodowego	2. Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne, źródła prawa międzynarodowego – zagadnienia ogólne, umowy międzynarodowe	4
	3. Procedura zawierania umów międzynarodowych, nieważność, wygaśnięcie, zawieszenie stosowania umów	6
	4. Zakres mocy obowiązującej umów międzynarodowych, zastrzeżenia do umów, obowiązek przestrzegania umów, akty jednostronne	4
I.3. Prawo dyplomatyczne i konsularne	5. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych, stosunki dyplomatyczne	2
	6. Funkcje misji dyplomatycznej, klasy szefów i personel misji, przywileje i immunitety dyplomatyczne, koniec misji dyplomatycznej	4
	7. Stosunki konsularne	2
I.4. Terytorium w prawie międzynarodowym	8. Terytorium – zagadnienia ogólne, międzynarodowe prawo morza	2
	9. Morze terytorialne, strefa przyległa, wyłączna strefa ekonomiczna, szelf kontynentalny	4
	10. Morze otwarte, obszar, wyspy, wody archipelagowe	4
	11. Cieśniny międzynarodowe i kanały morskie, status prawny obszarów podbiegunowych	2
	12. Międzynarodowe prawo lotnicze i kosmiczne	2

I.5. Ludność	13. Zagadnienia ogólne ochrony praw człowieka	2
	14. Ochrona praw człowieka w pracach Organizacji Narodów Zjednoczonych	2
	15. Ochrona praw człowieka w pracach Rady Europy, Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności – katalog praw i wolności	4
	16. Stosowanie zobowiązań wynikających z Konwencji w sytuacjach nadzwyczajnych, dopuszczalność zgłaszania zastrzeżeń, postępowanie przed organami konwencji	4
	17. Przegląd orzecznictwa organów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka z uwzględnieniem skarg wniesionych przeciwko Polsce	4

Do każdego z wymienionych tematów został dołączony plan zajęć, który stanowi niewątpliwą pomoc przy opracowywaniu proponowanych zagadnień. Ponadto Autorka podaje wybrane pozycje z literatury przedmiotu, zarówno o charakterze podstawowym jak i pomocniczym. Najczęściej są to powszechnie dostępne podręczniki i opracowania polskojęzyczne.

Część druga książki zatytułowana *Akty prawne. Wybór.* (s. 37-472) jest zbiorem tekstów 26 wybranych umów międzynarodowych oraz 2 ustaw krajowych regulujących zagadnienia wchodzące w zakres prawa międzynarodowego publicznego. Są to następujące dokumenty:

1. Konwencja wiedeńska o prawie traktatów sporządzona w Wiedniu dnia 23 maja 1990 r.;
2. Konwencja wiedeńska o stosunkach dyplomatycznych sporządzona w Wiedniu dnia 18 kwietnia 1961 r.;
3. Konwencja wiedeńska o stosunkach konsularnych sporządzona w Wiedniu dnia 24 kwietnia 1963 r.;
4. Konwencja o misjach specjalnych otwarta do podpisu w Nowym Yorku dnia 16 grudnia 1969 r.;
5. Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza sporządzona w Montego Bay (Jamajka) w dniu 10 grudnia 1982 r.;
6. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 10 grudnia 1948 r.;

7. Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwarty do podpisu w Nowym Yorku dnia 19 grudnia 1966 r.;
8. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Yorku dnia 19 grudnia 1966 r.;
9. Protokół fakultatywny do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych uchwalony dnia 16 grudnia 1966 r.;
10. Drugi Protokół Fakultatywny do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i politycznych w sprawie zniesienia kary śmierci sporządzony w dniu 15 grudnia 1989 r. (wyciąg);
11. Międzynarodowa Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej otwarta do podpisu dnia 7 marca 1966 r., w Nowym Yorku;
12. Konwencja dotycząca statusu uchodźców sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (wyciąg);
13. Protokół dotyczący statusu uchodźców sporządzony w Nowym Yorku dnia 31 stycznia 1967r.;
14. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokółami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokółem nr 2;
15. Protokół nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzony w Paryżu dnia 20 marca 1952 r.;
16. Protokół nr 2 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, o nadaniu Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka kompetencji do wydawania opinii doradczych sporządzony w Strasburgu dnia 6 maja 1963 r.;
17. Protokół nr 4 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, zapewniający niektóre prawa i wolności inne niż już zawarte w Konwencji i Protokole nr 1 do Konwencji sporządzony w Strasburgu dnia 16 września 1963 r.;
18. Protokół nr 6 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności dotyczący zniesienia kary śmierci sporządzony dnia 28 kwietnia 1983 r. (wyciąg);
19. Protokół siódmy do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzony dnia 22 listopada 1984 r.;
20. Protokół nr 9 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzony w Rzymie dnia 6 listopada 1990 r.;
21. Protokół dziesiąty do konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzony w Strasburgu w dniu 25 marca 1992 r. (wyciąg);
22. Europejska Konwencja o zapobieganiu torturom oraz niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu sporządzona w Strasburgu dnia 26 listopada 1966 r.;
23. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1991 r.;

24. Karta Narodów Zjednoczonych sporządzona w San Francisco dnia 26 czerwca 1947 r.;
25. Statut Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości sporządzony dnia 26 czerwca 1945 r.;
26. Konwencja o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych sporządzona w Hadze dnia 18 października 1907 r.;
27. Ustawa z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (wyciąg);
28. Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (wyciąg).

W części *Orzecznictwo. Wybór* (s. 473-490) Autorka opracowania prezentuje sposób w jaki międzynarodowe organy uczestniczące w kontroli nad wykonywaniem praw człowieka oceniają krajowe systemy prawne. Czyni to na kanwie skargi skierowanej przeciwko Polsce do Europejskiej Komisji Praw Człowieka w Strasburgu (Nr 23380/94), której treść została zamieszczona. Następnie przedstawiono kilka przykładów orzecznictwa sądów polskich związanych z prawem międzynarodowym. Wydaje się być to szczególnie pomocne z uwagi na fakt, że sądy polskie ustalając stan prawny w konkretnej sprawie coraz częściej konfrontują przepisy prawa rodzimego ze wskazaniami regulacji międzynarodowych, zwłaszcza w zakresie praw człowieka.

W czwartej części opracowania *Kazusy i pytania* (s. 491-499) zamieszczone zostało 7 kazusów z prawa międzynarodowego publicznego oraz 110 pytań, które obejmują postulowany zakres wiedzy jaką powinien posiadać student w dziedzinie prawa międzynarodowego publicznego.

Piąta część książki (s. 501-505) zawiera słownik wybranych pojęć niezbędnych do opracowywania materiału tematycznego proponowanego w części I. Definicje, jak podkreśla sama Autorka, w większości zostały zaczerpnięte z konwencji międzynarodowych.

Na zakończenie należy stwierdzić, że chociaż omawiana pozycja nie jest klasycznym podręcznikiem z zakresu prawa międzynarodowego publicznego, to stanowi doskonałą pomoc w przygotowaniu się studenta do czynnego udziału w zajęciach. Dla pracownika dydaktyczno-naukowego natomiast jest to bogaty zbiór materiału źródłowego, a także pomoc przy opracowywaniu struktury samych ćwiczeń czy wykładu. Z tego względu jest to opracowanie godne polecenia wszystkim, którzy pragną poszerzyć i ugruntować swoją wiedzę z dziedziny prawa międzynarodowego publicznego.

Ks. Krzysztof Warchałowski